

Uitgangspunten voor Eetbaar Landschap

Onder het kopje 'eetbare natuur' kan met een beetje fantasie een breed scala aan onderwerpen worden geschaard. Er zijn veel manieren om deze term op te vatten. Om die reden hebben wij dit document samengesteld, om aan te geven wat wij precies verstaan onder Eetbaar Landschap. De onderstaande voorbeelden geven de richting aan waarin wij denken. Deze richtingaanwijzers leiden weer tot de speerpunten op de volgende pagina, op basis waarvan wij Eetbaar Landschap op kampeerterreinen willen gaan erkennen en uitdragen.

Wat gaat door voor Eetbaar Landschap?

- Meerdere eetbare plantensoorten, liefst met een zekere spreiding in toepassing en/of seizoen. Bijvoorbeeld kruiden, vruchtdragende bomen, noten etc.
- Een actieve houding naar gasten. Eetbare planten staan niet gewoon zomaar op het terrein; beheerders stimuleren gasten kennis te maken met voedsel uit de natuur. Dit hoeft niet per se door middel van cursus/samen plukken uit de natuur of een dergelijke interactie. Gasten kunnen er ook op gewezen worden d.m.v. informatieaanbod.
 - ➔ De mindset moet wel echt gericht zijn op gasten kennis willen laten maken met de mogelijkheden van voedsel uit de natuur.
- Op basis van het voorgaande is kennis van wat eetbaar is op het eigen terrein/wat er met eetbare planten gedaan kan worden wenselijk.
- Een werkwijze die enigszins in overeenstemming is met de principes van permacultuur: soorten die in samenhang groeien, en zorg voor ecologische balans en diversiteit.
- Een zorgvuldig ontworpen voedselbos met oog voor de onderlinge relaties tussen soorten.
- Een natuurlijk gevormd bos met eetbare soorten daartussen (in onderlinge samenhang).
- Inheemse soorten en/of uitheemse soorten; herkomst is geen criterium!

Wat gaat niet door voor Eetbaar Landschap?

- Eén enkele eetbare planten- of boomsoort die er toevallig is, de fruitboom op het derde veld achter, etc.
- Verkoop van bijvoorbeeld fruit uit de directe omgeving (tegenover gasten actief laten plukken van planten op het terrein) – interactie tussen de gast en de natuur is nodig!
- Geen engagement van de beheerder met het thema; zo kan nooit natuureducatie worden bereikt.
- Een boomgaard met één soort (fruitdragende) bomen; daar is niets mis mee, maar het heeft weinig met de principes van permacultuur en gevoel van eten uit de natuur te maken (gedomesticeerde soorten / monocultuur).
- Excessief gebruik van bestrijdingsmiddelen, toepassen van kunstmatige bemesting en dergelijken – samenwerking met de natuur is een vereiste.

Speerpunten

Uit deze voorbeelden volgen de speerpunten voor Eetbaar Landschap. Dit zijn de belangrijkste thema's die we onderscheiden. Per speerpunt is aangegeven welke facetten belangrijk zijn in het kader van Eetbaar Landschap.

- **Diversiteit:** Er is een zekere diversiteit vereist in de aanwezige eetbare soorten. De aanwezigheid van één enkele soort maakt nog geen Eetbaar Landschap. Verschillende elementen zijn een pré, daarmee wordt bedoeld dat een spreiding in toepassing (kruiden, fruitbomen, noten) en/of seizoen (oogst in voorjaar, zomer, najaar) gewenst is.
- **Natuureducatie:** De beheerder stuurt actief aan op kennismaking van de gasten met de eetbare natuur. Dit kan op verschillende manieren: samen de natuur in om eetbare soorten te plukken; een gezamenlijke activiteit als een oogstfeest; informatieaanbod op het terrein, etc. Een vereiste is dat de houding van de beheerder er echt op gericht is gasten kennis te laten maken met eetbare natuur, en zo een nieuwe beleving te bieden. Enige eigen kennis bij de beheerder is daarom ook van belang.
- **Interactie:** Gasten moeten gestimuleerd worden om zelf te plukken; de eetbare natuur moet uitnodigend zijn voor gasten. Mogelijk is hiervoor wel enige hulp nodig (zie: natuureducatie), want veel mensen hebben weinig weet van eetbare soorten. Het belangrijkste punt is om de gast in aanraking te brengen met de natuur.
- **Permacultuur:** In basis moet de insteek overeenkomen met de uitgangspunten van de permacultuur: zorg voor de aarde, zorg voor de mens, delen van de overvloed. Met zorg voor de aarde wordt in het bijzonder de bodem bedoeld. Dit betekent bijvoorbeeld dat (excessief) gebruik van kunstmatige bemesting en bestrijdingsmiddelen niet past op een terrein dat het predicaat Eetbaar Landschap draagt.
- **Ecologie:** Samenhang tussen soorten is nodig, opdat er een natuurlijke balans bestaat. Het is niet nodig alleen maar inheemse soorten te gebruiken, exotische soorten kunnen ook heel goed passen in het ecologisch evenwicht.
- **Plan:** Een meerjarig plan, een visie voor de plek, het liefst ondersteund met plattegrond. Zeker in combinatie met verblijfsrecreatie is een doordacht plan belangrijk om gasten op de gewenste manier met de eetbare natuur in aanraking te brengen. Permacultuur is daarbij in beginsel een ontwerpdiscipline waarbij het samenwerken met de natuur op locatie centraal staat. Een goed ontwerp waarbij de natuur in samenhang is, begint met observatie en het kennen van de plek.